

اساسی ترین نیاز نسل جوان

حرکت و انتقال از نقطه‌ای به نقطه دیگر مستلزم استفاده از وسایل و امکانات است. بدیهی است با در نظر گرفتن مقصد و موقعیت مسیر، ابزار مورد استفاده گوناگون خواهد بود. صعود به قله به ابزار خاصی احتیاج دارد، چنان که غواصی در دل دریاها نیز به وسایل و تجهیزات دیگری نیازمند است. در این جا این سؤال مطرح می‌شود که چگونه می‌توان به خداوند متعال نزدیک شد؟ اگر گفته شود که

مجید رشید پور

خداوند دربارهٔ انسان می‌فرماید: لیس للانسان الا ما سعی.^۲ انسان با کوشش و تلاش هر خوبی را که بخواهد به دست می‌آورد. پس شخصیت واقعی انسان‌ها وابسته به تلاش و کوشش آنان است. نتیجه آن که خوشبختی و بدبختی افراد انسانی بر محور گزینش‌های او دور می‌زند. اگر خود را در اختیار دستورهای عقلی قرار دهد خود را به خوشبختی خواهد رساند و اگر دنباله‌روی هوی‌های نفسانی باشد خویش را از رحمت الهی دور خواهد ساخت.

ناگفته نماند که هر قدر قدرت ایمانی فرد قوی‌تر باشد بهتر می‌تواند خود را از آفات و بلیات برکنار دارد. روی این اصل باید کوشش کرد تا درجهٔ ایمانی استوارتر گردد، زیرا ایمان قوی عامل بسیار استواری است که انسان در پرتو آن از هوی پرستی‌ها برکنار خواهد ماند.

در کتاب تحف العقول از امام جعفر صادق - علیه السلام - چنین نقل شده است: خصلتان لیس فوقهما بزّ الايمان بالله والنفع لعبادالله.^۳ دو خصلت است که برتر از آن‌دو چیزی وجود ندارد: اول ایمان به خدا و دوم در خدمت خلق الله بودن است و بدترین چیز شرک آوردن به خدا و زیان بار بودن برای خلق الله است.

کسی از امام صادق - علیه السلام - سؤال کرد: اخبرنی ای الاعمال افضل. از برترین اعمال مرا آگاهی ده. آن حضرت فرمودند: برترین اعمال عملی است که همهٔ اعمال در پرتو آن مورد قبول پروردگار قرار می‌گیرد. سؤال کننده پرسید: آن عمل کدام است؟ آن حضرت در پاسخ فرمود: آن عمل ایمان به خداست. پس به خوبی آشکار می‌گردد که ارزشمندترین اعمال، ایمان آوردن به پروردگار است.

رسول خدا در آغاز امر رسالت به ابلاغ این

خدای متعال در همه جا وجود دارد و از خود انسان به او نزدیک‌تر است، پس طرح چنین سؤالی منطقی به نظر نمی‌رسد. در پاسخ می‌گوییم بلی از نظر تکوین و آفرینش همهٔ موجودات در خدمت خدا قرار دارند و خدا از خود آنان به آنان نزدیک‌تر است و بدون الهام و استمداد از خدا هیچ موجود جاننداری نمی‌تواند کم‌ترین حرکت را در خود به وجود آورد، زیرا همهٔ حول‌ها و قوه‌ها از آنِ خداست. انسان‌ها همانند سایه‌ها در پرتو خدای متعال وجود دارند و منهای خدا ناپود می‌شوند. انسان‌ها به طفیل لطف الهی لباس هستی بر تن می‌کنند، ولی از نظر تشریح، خداوند متعال عالی‌ترین هدیه‌ای که به انسان‌ها مرحمت کرده قدرت اختیار و گزینش است. یعنی ضمن این که انسان همهٔ موجودیتش وابسته به خداست ولی خدا او را آزاد و یکه گذاشته است تا خود با آزادی راه خویش را انتخاب کند.

بدیهی است راه‌هایی که انسان خود آن‌ها را انتخاب می‌کند، برخی موجب نزول برکات الهی و برخی دیگر موجب کفران نعمت و برکات است. به عبارت دیگر، بعضی از اعمال درهای رحمت الهی را به سوی انسان باز می‌کند و برخی موجب انسداد برکات الهی می‌گردد. این معنای نزدیکی به خدا و دوری از اوست.

خداوند متعال در قرآن می‌فرماید: انّ رحمة الله قریب من المحسنین.^۱ رحمت و برکت الهی در خدمت نیکوکاران قرار دارد. بدیهی است که مفهوم مخالف آیهٔ قرآن این است که رحمت و برکت الهی از انسان‌های غیرنیکوکار دور و بعید است. فراموش نکنیم که سرنوشت انسان به دست خود انسان تنظیم می‌گردد.

است.

ایمان قوی صلابت و توان فوق‌العاده‌ای در شخص مؤمن به وجود می‌آورد. در صدر اسلام هر سرباز با ایمان با ده نفر از سربازان غیرمؤمن برابری می‌کرد. در قرآن آمده است: ^۸ اِنَّ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مَائَتِينَ. ^۸ اگر از شما مسلمانان بیست نفر باشند بر دویست نفر سرباز غیرمسلمان پیروز خواهند شد. بدیهی است که برتری در پرتو قدرت ایمان و برخورداری از سکون و آرامشی است که سرباز مؤمن از آن برخوردار است. پرواضح است اگر درجات ایمان بر اثر توجه به امور مادی کاهش یابد این صلابت‌ها دچار نقص و کاستی شده، توانمندی مؤمن نقصان خواهد یافت.

خداوند در قرآن می‌فرماید: ^۹ اِلَّا نِ حَقَّفَ اللّٰهُ عَنكُمْ وِ عِلْمِ اِنَّ فَيْكُمْ ضَعْفًا. ^۹ اکنون بر اثر نقص ایمانی دچار سستی و فتور شده‌اید. اکنون یک مسلمان مؤمن بر دو نفر از دیگران پیروز خواهد شد.

در ساختار اخلاق اسلامی ایمان به عنوان عالی‌ترین صفت نفسانی مورد تأکید فراوان واقع شده و به همین دلیل تحصیل مبادی و مقدمات آن همانند علم و یقین به شدت مورد ترغیب قرار گرفته است. اموری که می‌تواند انسان را به این صفات نفسانی ارزشمند برساند، همانند تفکر و اعمال انسانی، جایگاه ویژه‌ای در نظام اخلاق اسلامی داراست.

پیامبر اسلام در منزلت و جایگاه رفیع ایمان به ابوذر فرمود: ای ابوذر هیچ چیز در نزد خدا محبوب‌تر از ایمان نیست. بدیهی است که این ارزشمندی به اعتبار آثار و نتایجی است که در پرتو ایمان بر شخص مؤمن مترتب می‌گردد. در این جا به برخی از آن آثار اشاره می‌کنیم:

جمله مأمور گردید: قولوا لا اله الا الله تفلحوا. بگوئید جز خدای یگانه خدایی وجود ندارد تا رستگار گردید.

مردی نزد رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - آمد و عرض کرد: می‌خواهم با شما بیعت کنم. رسول خدا فرمود با تو بیعت می‌کنم به شرط این که پدرت را به قتل برسانی. آن مرد پذیرفت و مسلمان شد. رسول خدا (ص) فرمود: به خدا سوگند که من هرگز دستور نمی‌دهم پدرت را به قتل برسانی ولی هم اکنون دریافتم که به خدا ایمان آورده، جز او ملجاء و پناهی نداری. خدا را اطاعت کن و از دستورهای او پیروی نما. در روایتی مردی از رسول خدا درباره‌ی ایمان پرسش کرد. رسول خدا فرمود: ^۵ اَلْاِيْمَانُ اَنْ يَطَاعَ اللّٰهُ فِلا يَعْصِي. ^۵ ایمان عبارت است از این که خدا را اطاعت کنی و از نافرمانی او بپرهیزی.

مرحوم حاج شیخ عباس قمی قدس سره می‌فرماید: ان الایمان الکامل الخالص هو التسليم لله والتصدق بما جاء النبي (ص) مع امثال جميع الاوامر والنواهي. ^۶ ایمان کامل و خالص تسلیم شدن در برابر پروردگار و پذیرش آن چه به پیامبر اسلام (ص) ابلاغ شده می‌باشد. بدیهی است که ایمان و باور به خدا مراتب و درجات گوناگونی دارد. روی این اصل آنان که به خدا ایمان آورده‌اند به ایمان کامل و سرشار دست نمی‌یابند مگر زمانی که گناه و عصیان در آنان دیده نشود. نتیجه آن که هر قدر ایمان استوارتر گردد روحیه‌ی پرهیزکاری قوی‌تر می‌شود.

از امام صادق - علیه السلام - درباره‌ی صفات شخص مؤمن سؤال شد. آن حضرت فرمودند: المؤمن له قوه في دين و ایمان فی یقین. ^۷ مرد مؤمن دینش قوی و ایمانش سرشار از یقین

مؤمن موجب نزول برکات الهی خواهند بود. مؤمنان در هر کجا باشند رحمت و لطف پروردگار بر آنان نازل خواهد شد. خداوند می‌فرماید: اگر اهل روستاها و شهرها به خدا ایمان بیاورند و راه تقوی پیشه سازند خداوند متعال برکات و خیرات خود را بر آنان فرو خواهد فرستاد. و لو ان اهل القرى آمنوا واتقوا لفتحنا عليهم بركات من السماء والارض.^{۱۵}

یعنی در هر مرز و بومی که انسان‌های شایسته و مؤمن وجود داشته باشند، خداوند متعال برکات و رحمت‌های خویش را بر آنان فرو خواهد فرستاد.

در پایان متذکر می‌شود که پدران، مادران و مریبان باید تلاش کنند با الگو بودن خود روح ایمان را در نوجوانان و جوانان نهادینه سازند. مهم‌ترین نیاز نسل جوان عمق بخشیدن به ایمان است، زیرا سعادت دنیوی و اخروی انسان‌ها وابسته به برخورداری از ایمان می‌باشد.

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- سوره اعراف، آیه ۵۶
- ۲- سوره النجم، آیه ۳۹
- ۳- معجم بحار الانوار، ماده امن
- ۴- معجم بحار الانوار، ماده فلق
- ۵- معجم بحار الانوار، ماده عصی
- ۶- معجم بحار الانوار، ماده امن
- ۷- معجم بحار الانوار، ماده قوة
- ۸- سوره انفال، آیه ۶۵
- ۹- سوره انفال، آیه ۶۶
- ۱۰- سوره فتح، آیه ۴
- ۱۱- سوره یونس، آیه ۶۲
- ۱۲- سوره رعد، آیه ۲۸
- ۱۳- سوره انفال، آیه ۲۹
- ۱۴- سوره مریم، آیه ۹۶
- ۱۵- سوره اعراف، آیه ۹۶

۱- آرامش و سکون روحی: یکی از آثار برجسته و مفید ایمان، آرامش روحی و روانی است. خداوند متعال وصول به سکون و آرامش را تنها در ارتباط با ایمان با خدا دانسته است: در قرآن چنین آمده است: هو الذی انزل السکینه فی قلوب المؤمنین لیزدادوا ایماناً مع ایمانهم.^{۱۱} او خدایی است که سکینه و وقار را بر دل‌های مؤمنان فرو ریخت تا باورش‌ان افزوده گردد. در فراز دیگری فرمود: الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم و لا هم یحزنون.^{۱۱} آگاه باشید که دوستان خدا هرگز ترس و اندوهی آنان را فرا نمی‌گیرد. در مورد دیگری می‌فرماید: الا بذکر الله تطمئن القلوب.^{۱۲} آگاه باشید که آرامش دل‌ها تنها در یاد خدا تحقق می‌یابد.

۲- بصیرت و روشن بینی: ایمان به خدا موجب می‌گردد مؤمن روشن بین باشد و با الهام از نور الهی حق را از باطل تشخیص داده، خود را از گمراهی نجات دهد. خداوند می‌فرماید: یا ایها الذین آمنوا ان تقوا الله يجعل لکم فرقاناً.^{۱۳} ای گروهی که ایمان آورده‌اید اگر راه تقوی پیشه سازید خداوند متعال برای شما فرقانی قرار می‌دهد. یعنی توان و قدرتی به دست می‌آورد که می‌توانید بین حق و باطل امتیاز قائل شده، به سمت حق کشانده شوید.

۳- محبوبیت بین مردم: همه کسانی که به خدای متعال ایمان آورده‌اند و اعمال نیکو و شایسته را انجام می‌دهند، پروردگار متعال محبوبیتی در بین مردم برای آنان به وجود می‌آورد. به عبارت دیگر محبت چنین افرادی را در دل‌های مردم جایگزین می‌گرداند: ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن وداً.^{۱۴}

۴- نزول برکات و مبارک بودن: انسان‌های